

21 Ιανουαρίου 2017

Μεταμοσχεύσεις: Ποια η θέση της Εκκλησίας;

Επιστήμες / Επιστήμη & Θρησκεία

Άγγελος Αλεκόπουλος

Αν κάνουμε μια αναδρομή στην εκκλησιαστική ιστορία θα συναντήσουμε πολλά παραδείγματα ανθρώπων που οδηγήθηκαν στο μαρτύριο και έχυσαν το αίμα τους για την αγάπη του Χριστού, που πούλησαν τους εαυτούς τους ως δούλους για να ελευθερώσουν άλλους και που παρακαλούσαν το Θεό να λάβουν την ασθένεια του αδελφού τους προκειμένου να θεραπευθεί ο πλησίον.^[1]

Είναι σαφές ότι σύμφωνα με την χριστιανική ηθική ο κάθε άνθρωπος μπορεί ανά πάσα ώρα και στιγμή να γίνει δωρητής οργάνων και ιστών, όταν ο ίδιος αυτοβούλως το επιθυμεί και το θεωρεί ως μια εσωτερική και πνευματική ανάγκη, η οποία εκφράζεται με το κένωμα της αγάπης του προς τον πλησίον. Η προσφορά αυτή μπορεί να περιορίζεται στην χορήγηση αίματος, μπορεί να προχωρεί στην προσφορά ενός εκ των διπλών οργάνων, για παράδειγμα νεφρού, μπορεί όμως και να κορυφώνεται με την προσφορά ζωτικού οργάνου, που επιφέρει το θάνατο του δότη και ακολούθως την εξασφάλιση της ζωής του λήπτη.^[2] Η πράξη αυτή, από πολλούς μπορεί να θεωρηθεί ως πράξη αυτοκτονίας, αφού ο δότης όταν δωρίζει ζωτικό όργανο αποθνήσκει.

Υπάρχουν σοβαρές αντιρρήσεις για το δικαίωμα του ανθρώπου να προβεί σε τέτοιες προσφορές ιδιαίτερα μάλιστα όταν πρόκειται για προσφορά κάποιου κεντρικού σωματικού οργάνου όπως της καρδιάς, που για τους πιστούς συνδέεται με την άσκηση της καρδιακής προσευχής. Η αρνητική επιχειρηματολογία για τις

μεταμοσχεύσεις επικαλείται πρωτίστως την ιερότητα του ανθρώπινου σώματος και την πνευματική διάσταση που έχουν τα βασικά όργανα του στην ανθρωπολογία της Παλαιάς Διαθήκης. Επιπλέον υποστηρίζει ότι ο άνθρωπος οφείλει το σώμα του στο Θεό και δεν μπορεί να το δωρίζει . Το σώμα του κάθε χριστιανού είναι μέλος Χριστού, ολόκληρος ο Χριστιανός δεν ανήκει στον εαυτό του αλλά «ηγοράσθη τιμής».^[3]

Είναι βασικό κάθε πράξη μεταμόσχευσης να έχει ως κίνητρο και βάση την αγάπη, η οποία μπορεί κάποιες φορές να είναι θυσιαστική. Όμως δεν πρέπει να παραβλέπουμε και το ενδεχόμενο της αλλοτρίωσης αυτής της αγάπης από εξωγενείς παράγοντες, ιδιοτελείς και συναισθηματικούς. Όταν η αγάπη της προσφοράς δεν εξυπηρετεί τη σωτηρία μας, τότε εκλείπουν οι πνευματικοί λόγοι των μεταμοσχεύσεων. Είναι ενδεικτικό αυτό που σημειώνει ο Παύλος: «και εάν παραδώ το σώμα μου ίνα καυθήσομαι, αγάπην δε μη έχω ουδέν ωφελούμαι».^[4]

Επιπροσθέτως δεν έχει κανένα λόγο ή Εκκλησία να μην συγκατατεθεί στις «ξενομεταμοσχεύσεις», μεταμοσχεύσεις δηλαδή με όργανα ζώων. Αποτελεί άλλωστε βασική θεολογική αρχή ότι σκοπός του φυσικού κόσμου είναι ο άνθρωπος και οι ανάγκες του. Επομένως ή φιλόθρηστοι χρήση του κόσμου είναι μια θεάρεστη πράξη και εντάσσεται στη γενικότερη αντίληψη για την πρόνοια του Θεού. Οι κίνδυνοι πού θα μπορούσαν να προκύψουν από μια τέτοια χρήση δεν είναι υπόθεση της Εκκλησίας, ώστε να έχει λόγους απαγόρευσης της, αλλά της Βιοϊατρικής. Θεολογικά επιλήψιμο είναι το να παίζει κάποιος με τούς νόμους της φύσης ή να τούς παραβιάζει.^[5]

Το προέχον για τη Θεολογία και την Εκκλησία είναι να μην οδηγηθεί ο άνθρωπος σε προμηθεϊκά και εωσφορικά αισθήματα πού θα του ενίσχυαν την αιώνια αίσθηση του ότι θα μπορούσε να σκέπτεται και να ενεργεί ως Θεός ή ως αθάνατος. Γιατί εκφράστηκε ο φόβος για την εμπέδωση ενός αισθήματος επίγειας αθανασίας με τεράστιες συνέπειες για την πνευματική ζωή.^[6]

Η ορθόδοξη θεολογία δεν μπορεί να δεχθεί τις μεταμοσχεύσεις ιστών η οργάνων από άνθρωπο σε άνθρωπο η ακόμα και την απλή μετάγγιση αίματος ως κάποια μηχανική διαδικασία, μπορεί όμως να δεχθεί και να συζητήσει την προβληματική των μεταμοσχεύσεων μέσα στο πλαίσιο και τους όρους της αντιπροσφοράς και αυτοθυσίας.^[7]

[1] Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιεροθέου, «Η Θέση της Εκκλησίας για τις Μεταμοσχεύσεις, στο βιβλίο: Εκκλησία και Μεταμοσχεύσεις της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, το οποίο επιμελήθηκε η Ειδική Συνοδική Επιτροπή επί της Βιοηθικής, Έκδοση Κλάδου Επικοινωνίας και Μορφωτικής Υπηρεσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2001, σελ. 338.

[2] Γ. Ι. Μαντζαρίδη, 2006, Χριστιανική Ηθική, том. II, Θεσσαλονίκη 2010, σελ.: 604

[3] Γ. Ι. Μαντζαρίδη, 2006, Χριστιανική Ηθική, том. II, Θεσσαλονίκη 2010, σελ.: 605

[4] Μακαρίου Γρινιεζάκη Αρχιμανδρίτου του Οικουμενικού Θρόνου, «Δωρεά Οργάνων - Μεταμοσχεύσεις, Ηθική και Θεολογική θεώρηση», στον διαδικτυακό τόπο: <http://www.iak.gr /gr/logo-arthra/bioithika/1305810310.html>, ημερομηνία ανάκτησης 16/01/2015

[5] Μητροπολίτης Μεσογαίας & Λαυρεωτικής Νικόλαος Χατζηνικολάου, Ελεύθεροι από Γονιδίωμα, Προσεγγίσεις Ορθόδοξης Βιοηθικής, Αθήνα 2002, Κέντρο Βιοϊατρικής Ηθικής και Δεοντολογίας, σελ.:355

[6] Γ.Ι Μαντζαρίδη , «Θεολογική Προβληματική των Μεταμοσχεύσεων», στο Εκκλησία και Μεταμοσχεύσεις, Αθήνα, εκδόσεις Κλάδου Εκδόσεων Επικοινωνιακής και Μορφωτικής Υπηρεσίας της Εκκλησίας της Ελλάδος, 2001, σελ.:. 252.

[7] Γ. Ι. Μαντζαρίδη, , Χριστιανική Ηθική, том. II, Θεσσαλονίκη 2010, σελ.: 612-613

Παρατήρηση: το παρόν κείμενο αποτελεί τμήμα της Διπλωματικής Εργασίας “Βιοηθικά προβλήματα στην Μονάδα Εντατικής Θεραπείας” που εκπόνησε ο κ. Άγγελος Αλεκόπουλος, στο πλαίσιο του προγράμματος “Σπουδές στην Ορθόδοξη Θεολογία” της Σχολής Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (ΕΑΠ), με επιβλέποντα καθηγητή τον κ. Νικόλαο Κόιο και την οποία η Πεμπτουσία δημοσιεύει με τη μορφή σειράς άρθρων.

[Δείτε το προηγούμενο άρθρο της σειράς κάνοντας κλικ **εδώ**](#)

<http://bit.ly/2j45evA>